

از دانشمند محترم:

حاج شیخ احمد آذری

سخنی چند بانویسندگان ما

و آثار مسلمین جهان

از شرایط اولیه حیات یک ملت، شناسائی و برقراری رابطه بین افراد آن ملت است، چقدر تفاوت است بین آن مرد جنگی که جمعیت بیشمائی را همراه و همدست خود دانسته و آنکه خود را دره قابل دشمنان زیادی تنها بداند؟ آیا ایندو در قوت روحی و نیروی دفاعی، باهم یکسان و برابر هستند؟ پس چقدر بجا است که مسلمانان درجه اول مسلمانان را که در گوشه و کنار جهان، متفرق و پراکنده هستند شناخته و از طرز زندگی و روحیات و عقائد آنان واقف گشته، و در چنین دورانی که بهترین و مسائل ارتباط بین دوردست ترین نقاط جهان برقرار گشته باهم حسن تفاهم داشته و دست بدست یکدیگر داده، پرده از روی حقائق نورانی و درخشنده اسلام برداشته، بشر را بسوی توحید و یکتاپرستی و معارف عالیه اسلام سوق دهند.

متأسفانه تاکنون نویسندگان مادر صد تمهیه چنین مجموعه ای که حاکی از تعداد واقعی مسلمانان جهان و طرز زندگی و تفکر و اندازه آشنائی آنها با مبادی و معارف عالیه اسلام و طرز اخلاق و و و و باشد، بر نیامده

و این را از وظایف خود ندانسته اند و میدان را برای مستشرقین خالی گذاشته ، تا آزادانه ، هر چه بخواهند ، بگویند و بنویسند ، و دنیای اسلام را بیدترین و زشت ترین صورت معرفی کنند ، از یک طرف عدد و جمعیت مسلمانان را تا حد امکان تقلیل داده ، ایشانرا مستی کم و پراکنده نشان دهند ، از طرف دیگر مطالبی که موجب تحریک احساسات و جدائی دشمنی دسته‌ای با دسته دیگر شود ، با کمال آب و تاب ، در کتابهای خود ذکر کنند ، و گاهی دسته‌ای را کم و پیروان مذهب دیگر را زیاد قلمداد کرده ؛ تا مقاصد شوم و زهر آگین خود را با نوک قلم انجام دهند و گاهی میگویند : فلان مملکت اسلام دارای یک میلیون مسلمان و نیم میلیون شیعه است شیعه را از جمعیت مسلمانان جدا کرده ، بالنتیجه بایک تیر دو نشان میزنند : هم عدد مسلمانان را تقلیل داد و هم شیعه و سنی را در مقابل هم قرار میدهند و فاصله پیروان دو مذهب را عمیق تر و راسخ تر مینماید . گاهی مطالبی را بدون تحقیق عمداً یا سهواً بوسیله کتابهای خود نشر داده و در لابلای نوشته‌های خود پیه شرفتهای معنوی اسلام و مسلمین را بصورت یک پدیده مادی جلوه داد ، حقیقت را در پس پرده قرار میدهند . آنچه بیش از هر چیز جای تأسف است ، دباختگی و شیفتگی جوانان و بعضی نویسندگان ما است ، و در مقابل از مغانهای که هر روز دنیای اروپا برای ما میفرستد ، چنان گفته و نوشته‌های آنانرا با اهمیت مینگرند که گویا مطلب درست آنستکه ایشان بگویند و مطبوعات اروپا آنرا منتشر کنند ، هر روز در کمین نشسته ، از فلان فیلسوف انگلیسی یا مستشرق فرانسوی چه کتاب و مقاله یا با عالم مطبوعات گذاشته ، آنرا ترجمه کرده ، بمنزله یک سند قاطع و حجت

محکمی بخورد مردم بدهند، اگر بخواهند راجع بآب و خاک خود اطلاعاتی بدست آورند، گفته و نوشته های آنانرا مدرک قرار داده و مشاهدات و معلومات قطعی خود را نادیده مینگرند؛ راستی میشود که تا این اندازه انسانی که ادعای فضل و دانش میکند خود را دست بسته تسلیم این و آن کند؟^{۱۴} و خود را در بست در اختیار ملتی که در یک جهت پیشرفت کرده قرار داده در همه جهت برای خود ورقه محکومیت صادر و امضاء نمایند؟^{۱۵} آیا بر خود لازم نمیدانید که اندکی بتاریخ مسلمین مراجعه کرده، و از ضررهای خانمانسوزی که از قلم و بیانات دسته ای از خاور شناسان به مسلمانان متوجه گشته مطلع گردید؟ به بیشند آن روزیکه عالم مسیحیت و قاره متمدن فرستادگان خود را به شرق فرستاد چه هدفی را تعقیب میکرد؟ آیا «مجمع فینا» و «اکامنت پنجم» دانش برای زبان عربی سوخته بود که حکم تدریس آنرا در شهرهای پاریس و آکسفورد و بولون داد؟ آیا وزرای خارجه وارد کننده وزرات مستعمرات ممالک استعماری غرب غیر از منافع نامشروع خود را در رهبری این جمعیتها پیروی میکردند؟^{۱۶} آیا ^{شکوه علم ایشان و طاقات عربی} ما نمیخواهیم بگوئیم هر اروپائی که قلم بدست گرفت، و در باره شرق مطلبی نوشت او را مقروض دانسته و هدف سب و امن قرار دهیم، چون در میان ایشان، اشخاص با انصافی که از رویه نویسندگی و تاریخ نویسی منحرف نشده اند یافت میشوند گویا آنکه بسیار کم هستند، بلکه میخواهیم بگوئیم هر چه با حروف «لاتین» چاپ شد و در پشت کتاب نام یک نفر اروپائی نوشته شد، نمیتواند برای ما ارزش علمی و سندیت داشته باشد، بلکه باید آنگاه که درباره آن تحقیق کرده و درستی آن ثابت شد، برای آن ارزشی قابل باشیم.

لوئی ماسینیون Louis Massignon

باتوجه بمطالب بالا و پیشنهاد اداره کنندگان این نشریه ، بنا گذاشتیم کتابی (۱) که بقلم یکی از مشهورترین مستشرقین عصر حاضر آقای «لوئی ماسینیون» فرانسوی نوشته شده است ، ترجمه کرده ، و قسمتهائی از آنرا در اختیار خوانندگان محترم قرار دهیم ، بویژه آنکه این مرد در مطبوعات ایران و نویسندگان ما دارای شخصیت علمی و اجتماعی شایان توجهی میباشد ، بعدی که یکی از نویسندگان فاضل مادر یکی از تألیفات خود او را استادی ارجمند ، و سخنان او را در تاریخ شیعه و اسلام مورد توجه قرار داده است .

طبعاً برای اولین بار به قسمتی که درباره ایران نوشته است مراجعه کردم ، حتماً اگر همه مطالب آن مثل آنچه که در باره ایران نوشته است باشد ، بسیار کتاب بی ارزشی است ، زیرا گاهی قلم را بدون تحقیق و اطلاع در دست گرفته و با کمترین مراجعه و دقت مطلبی روی کاغذ آورده ، و گناهی همان رویه سلف خود را تعقیب کرده ، دانسته اشتباه کرده است ، اینک برخی مطالب کتاب درباره ایران :

- ۱- در فرقه بابی (بهائی و ازلی) را جزء مسلمانان ذکر کرده و حال آنکه هیچ مسلمانی بابی را مسلمان نمیشرد ،
- ۲- اگر جمعیت ایران ۳۲۲،۰۰۰ نفر باشد جمعیت این دو فرقه ۷۰۰،۰۰۰ نفر است ، پس اگر جمعیت کنونی ایران ۲۰ میلیون

باشد، جمعیت آنرا يك مليون ونیم میداند، زیرا خود تصریح کرده است که این نسبت در سال تألیف کتاب (۱۹۵۳ م) هم باقی است. آیا از هر ۱۳ نفر ایرانی یک نفر بهائی است؟! آیا نباید گفت، همان دستی که این حزب را بوجود آورده، به لوثی ماسینیون الهام کرده است که تا این حد در بالا بردن جمعیت این حزب با فشاری کند؟! با آنکه «فلسفه نیکو» عده آنها را در تمام ایران متجاوز از ۴۰۰۰ نفر نمیداند.

۳- در تمام شهرهای ایران بابی هست. آیا چنین است؟!

۴- سه هزار بابی در امریکا و اروپا و هندوستان ارشاد میکنند.

آیا برای کسیکه راجع بایران بحث میکند، ذکر شماره بهائیان در امریکا و هندوستان و اروپا چه لزومی دارد؟! صرف نظر از آنچه «فلسفه نیکو» درباره عده آنها در روسیه و ترکستان و هندوستان و اروپا و امریکا مینویسد و جمعیت آنها را در تمام این سر زمینها از ۱۲۴۷ نفر متجاوز ندانسته است. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

عجیب آنکه «لوثی ماسینیون» میگوید: در اتازونی ۴۴۸۹ نفر

«آنگلوساکسن» بیهائیت ارشاد میکنند ۱۱۱

۵- راجع بمقامات روحانی میگوید: ملای ده تابع مجتهد و

بزرگترین مجتهد ایران «خالصی» در کاظمین اقامت دارد. آیا کسی که بایران آمده و مختصر پرسشی راجع بمقامات روحانی کرده باشد، از حوزه اسلامی بزرگ قم، و بزرگترین مقام روحانیت اطلاع پیدا نمیکند؟!

۶- یکی از امکانه مقدسه شیعه، کاظمین را، مدفن سه امام:

موسی بن جعفر و امام جواد و حضرت عسکری علیهم السلام نام میبرد.
 آیا قبر حضرت عسکری علیهم السلام در کاظمین است؟ آیا ساها را بعنوان
 مدفن مقدس امام هادی و عسکری علیهما السلام از اماکنه مقدسه معروف
 شیعه شمرده نمیشود؟

۷ - شاهزاده عبدالعظیم را از اولاد امام هشتم علیه السلام شمرده، و
 حال آنکه هیچ مورخ و هیچ فرد ایرانی او را از فرزندان آن حضرت
 نمیداند و مطالب سست و بی اساس دیگر، که بجبهاتی از ذکر آنها صرف
 نظر میکنیم.

مطلب قابل توجه آماری است که برای مسلمانان در آخر
 کتاب ذکر کرده، اتفاقاً در همان سال دارالتقريب (مصر) در صدد تهیه
 آمار مسلمین در گوشه و کنار جهان برآمده، و در سال بعد آماری
 برای مجموع مسلمانان جهان ذکر کرده شماره آنان را بالغ بر
 ۳۶۷، ۰۵۳، ۴۵۰ نفر دانسته و حال آنکه خاورشناس مذکور عده ایشانرا
 از ۳۶۵، ۳۴۶، ۰۰۰ نفر متجاوز ندانسته (با آنکه برای ژاپن و بعضی
 نقاط دیگر هم آمار داده است)، تقریباً ۹۰ میلیون عدد مسلمین را
 کمتر بحساب آورده است ما برای اینکه خوانندگان هم بعد برادران مسلمان
 خود در نقاط مختلفه عالم پی برده وهم بدانند تا چه مقدار مستشرق
 مزبور شماره مسلمانان را (تا آنجا که ممکن است) تقلیل داده، در یک
 ستون عدد «رسالة الاسلام» و در ستون دیگر عدد «لونی ماسینیون» را
 ذکر میکنیم، ناگفته نماند: ما ادعا نمیکنیم که آماری را که رسالة
 الاسلام منتشر کرده، صد درصد درست است، بلکه میگوئیم آمار

لومی ماسینیون نمیتواند مورد اعتماد باشد، زیرا بعد از برخورد با شبهات
بالا، نوشته های او برای ما فاقد هر گونه ارزشی است.

در جدول مقابل رقم مجموع سکنه را طبق نوشته رساله الاسلام، و آمار

مسلمین را از هر دو مدرک در دو ستون مستقل نقل کرده و مقدار تفاوت

رانیز ذکر میکنیم.

چنانکه ملاحظه میفرمائید، در موارد معدودی لومی ماسینیون زیادتر نقل کرده

است که ما آنها را با گذاردن علامت (ز) کنار رقم مقدار تفاوت مشخص مینمائیم.

شهرشکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

www.iaes.ac.ir

شماره ۱۰۰، شماره ۱، فصل ۱، شماره ۱، شماره ۱

شماره ۱۰۰، شماره ۱، فصل ۱، شماره ۱، شماره ۱

شماره ۱۰۰، شماره ۱، فصل ۱، شماره ۱، شماره ۱

شماره ۱۰۰، شماره ۱، فصل ۱، شماره ۱، شماره ۱

شماره ۱۰۰، شماره ۱، فصل ۱، شماره ۱، شماره ۱

شماره ۱۰۰، شماره ۱، فصل ۱، شماره ۱، شماره ۱

آمار مسلمانان جهان

مقدار تفاوت	عدد مسلمین از لوئی ماسینیون	عدد مسلمین از رساله الاسلام	مجموع سکنه	نام محل
۶۵۸۰۰۰۰۰	۲۱،۴۲۰،۰۰۰	۲۸،۰۰۰،۰۰۰	۲۱۲،۰۰۰،۰۰۰	اتحاد جماهیر شوروی
۴۰۰۰۰	۷۹۰،۰۰۰	۸۳،۰۰۰	۱۱،۰۰۰،۰۰۰	اتحاد جنوب آفریقا
۴۲۰،۰۰۰	۱،۱۰۰،۰۰۰	۵،۱۴۲،۰۰۰	۱،۳۵۰،۰۰۰	اردن
(ز) ۲۲۰،۰۰۰	۳۰۰،۰۰۰	۸۰،۰۰۰	۱۷،۴۲۲،۰۰۰	آرژانتین
۱۷۵۰،۰۰۰	۴۵۰،۰۰۰	۶۲۵،۰۰۰	۱،۱۰۵،۰۰۰	اریتریا
۳۵۰،۰۰۰	۱۲۷،۰۰۰	۱۲۶،۰۰۰	۱،۲۶۰،۰۰۰	اسرائیل
(ز) ۲۹۲،۰۰۰	۱،۶۰۰،۰۰۰	۱،۳۰۸،۰۰۰	۴،۴۱۶،۰۰۰	افریقای استوایی - فرانسه
		۷۰،۰۰۰	۳۵۲،۰۰۰	افریقای جنوب غربی
۵۲۰،۰۰۰	۷،۶۰۰،۰۰۰	۸،۱۲۰،۰۰۰	۲۰،۸۴۰،۰۰۰	افریقای غربی
(ز) ۹۱۵۰،۰۰۰	۱۲،۰۰۰،۰۰۰	۱۱،۰۸۵،۰۰۰	۱۱،۴۰۰،۰۰۰	فرانسه (۱)
۱۲۵۰،۰۰۰	۸۰۰،۰۰۰	۸۲۵،۰۰۰	۱،۲۰۰،۰۰۰	افغانستان
(ز) ۶۸،۶۱۸	۱۲۱،۶۱۸	۵۳،۰۰۰	۲۰۰،۰۰۰	آلبانی
۴،۶۵۸،۰۰۰	۷،۰۰۰،۰۰۰	۶،۳۴۲،۰۰۰	۷۲،۴۵۰،۰۰۰	آمریکای جنوبی
	(۲) ۸۰۰،۰۰۰			اندونزی
				آفریقای شمالی
				فرانسه و اقیانوسیه
	۱،۰۳۰،۰۰۰			اوبانگی شاری
۲۲،۰۰۰	۱۰۰،۰۰۰	۳۲،۰۰۰	۱۶۸،۶۱۸،۰۰۰	وچاد (۳)
۴،۵۶۲،۰۰۰	۱۵،۰۰۰،۰۰۰	۱۹،۵۶۲،۰۰۰	۱۹،۸۹۶،۰۰۰	ایالات متحده آمریکا
		۵۷،۰۰۰	۲۹۴،۰۰۰	ایران
				بنشوانالاند

۱ - موزیتانیا ، سنکال ، سودان ، فرانسه ، کینه ، ساحل عاج ، ولتای علیا

داهومی ، نیجر

۲ - البته این عدد را با حساب کردن (۶۵،۰۰۰) مسلمان استرالیا ذکر کرده است

۳ - از سال افریقای استوایی فرانسه اند که رساله الاسلام از آنها مستقلا نام نبرده است

نام محل	مجموع سکنه	عدد مسلمین از رساله الاسلام	عدد مسلمین از لوثی ماسینیون	مقدار تقا
بحرین	۱۰۹,۷۵۰	۱۰۹,۱۰۰	۱۲,۰۰۰	۱۰,۹۰۰
برمه (بیرمانی)	۱۸,۵۰۰,۰۰۰	۷,۴۵۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۴۵۰,۰۰۰
بلاد سومالی	۲۰,۱۴۰,۰۰۰	۱۰,۹۹۲,۰۰۰	۱,۰۵۶,۰۰۰	۳۲۰,۰۰۰
بلغارستان	۷,۲۶۸,۰۰۰	۷,۰۵۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰
بوتانا	۳,۰۰۰,۰۰۰	۲۴۰,۰۰۰		
برنثو شمالی - برونی				
وسارواک	۹۵۶,۰۰۰	۷۱۷,۰۰۰	۳۷۵,۰۰۰	۲۴۷,۰۰۰
پاکستان	۸۱,۸۹۸,۰۰۰	۸,۳۴۵,۰۰۰	۶۶۰,۰۰۰	۳۴۵,۰۰۰
پاناما	۸۰۶,۰۰۰	۱۹۴,۰۰۰		
تایور پرتقال (۴)	۴۴۰,۰۰۰	۸۹,۰۰۰	۶۵,۰۰۰	۲۴۰,۰۰۰
تبت	۳۰۰,۰۰۰	۲۵۲,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۲۲۲,۰۰۰
ترکیه	۲۰,۹۰۰,۰۰۰	۲,۰۵۸,۰۰۰	۲۱۰,۰۰۰	۴۲۰,۰۰۰
تنگانیکا	۷,۷۰۷,۰۰۰	۱,۴۶۳,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۴۶۳,۰۰۰
توگو			۳۰۰,۰۰۰	
تونس	۲,۳۵۰,۰۰۰	۳,۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰
جامایکا	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۹۰,۰۰۰
جبل طارق	۲۱۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰		
الجزایر	۲,۰۰۸,۳۰۰	۱,۰۰۷,۶۸۰	۸۰۰,۰۰۰	۷۶۸,۰۰۰
چین	۴۰,۶۰۰,۰۰۰	۵۱۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰
حبشه	۱۱,۸۹۵,۰۰۰	۴,۰۷۸,۰۰۰ (۵)	۱,۸۰۰,۰۰۰	۱,۸۰۰,۰۰۰
رودسیا و نایسال	۱۷,۲۰۰,۰۰۰	۳,۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۲۱۰,۰۰۰
رومانی	۱۷,۲۰۰,۰۰۰	۵۷۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۷۰۰,۰۰۰
زنگبار	۱,۰۰۰,۰۰۰	۹۹۸,۰۰۰	۲۷۰,۰۰۰	۲۲۸,۰۰۰
ژاپون			۵۰۰,۰۰۰	
ساحل الذهب	۴,۱۹۵,۰۰۰	۲۷۲,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۱۵۲,۰۰۰
سنک کیانک			۳۰۰,۰۰۰	
سنکاپور	۱,۰۰۲,۰۰۰	۴۶۱,۰۰۰	۴۴۰,۰۰۰	۲۱۰,۰۰۰
سودان مصر	۷,۵۰۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰
سوریه	۴,۰۰۰,۰۰۰	۳,۳۰۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰
سیام تایلند	۱۸,۳۴۰,۰۰۰	۶۴۱,۰۰۰	۷۰۰,۰۰۰	۵۹۰,۰۰۰ (ز)
سیرالیون	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲۱۵,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۲۸۵,۰۰۰
سیشل و موریس	۵۴۸,۰۰۰	۶۹۳,۰۰۰	۷۰۰,۰۰۰	۷۰۰,۰۰۰ (ز)
سیلان	۷,۶۳۲,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۴۳۰,۰۰۰	۷۰۰,۰۰۰

۴ - لوثی ماسینیون بعنوان استرالیا نوشته شده است
 ۵ - صاحب المنجد پنج میلیون و ده هزار نوشته است

مقدار تفاوت	عدد مسلمین از لوتی ماسینیون	عدد مسلمین از رساله الاسلام	مجموع سکنه	نام محل
(ز) ۳۵۰۰۰۰	۱۱۰۰۰۰۰	۷۵۰۰۰۰	۸۰۰۰۰۰	صحراء اسپانیا طنجه و مراکش -
(ز) ۱۱۹۰۰۰	۱۰۵۰۰۰۰۰	۱۰۳۸۱۰۰۰	۱۰۴۶۲۰۰۰	اسپانیا
۴۵۰۰۰۰	۶۸۰۰۰۰۰	۷۲۵۰۰۰۰	۷۵۳۰۰۰۰	عدن
۲۰۴۳۵۰۰۰۰	۴۱۵۰۰۰۰۰	۶۰۹۳۵۰۰۰	۷۰۶۸۵۰۰۰۰	عراق
۹۸۵۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰	۶۰۹۸۵۰۰۰	۷۰۰۰۰۰۰۰	عربستان سعودی
	۱۰۰۰۰۰۰			عمان المعتزلی
۴۰۹۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰	۹۰۹۰۰۰۰	۹۱۱۰۰۰۰	عمان - مسقط
	(۶)	۲۵۴۰۰۰۰	۴۲۰۳۰۰۰۰۰	فرانسه
	۱۰۰۰۰۰۰			فرمز
	(۷) ۱۰۰۰۰۰۰	۱۱۰۸۵۰	۲۹۰۰۲۹۰۰۰۰	فنلاند و لهستان
		۱۴۰۰۰۰	۳۰۲۰۰۰۰	فیجی
۳۱۲۰۳۲۴	۸۰۰۰۰۰۰	۱۰۱۱۲۰۳۲۴	۱۹۰۲۵۰۰۰۰۰	فیلیپین
۵۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰	۲۵۵۰۰۰۰۰	۸۱۵۰۰۰۰۰۰	قبرس و یونان
	۲۵۰۰۰۰۰			قطر
۱۹۰۱۳۰۰	(۸) ۵۰۰۰۰۰۰	۶۹۱۰۳۰۰	۴۰۰۸۳۰۰۰۰	کامرون فرانسه
	۱۰۷۷۰۰۰۰۰			و بریتانیا
				کانگو
				کانگو بلژیک و
	(۹) ۷۰۰۰۰۰	۲۰۵۲۲۰۰۰۰	۱۱۰۷۱۶۰۰۰۰	فرانسه
۹۹۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	۲۰۰۵۶۹۰۰۰۰	کره
	(۱۰)	۱۳۴۰۷۵۴	۱۴۱۰۷۵۴	جزایر کمر
۸۴۰۰۰۰۰	۱۶۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰۰	۱۰۲۰۰۰۰۰۰	کویت
۱۰۹۴۴۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰	۲۰۴۴۴۰۰۰	۱۱۰۶۵۴۰۰۰۰	کینیا و اوگاندا

۶- چرالومی ماسینیون فرانسوی اصلا برای فرانسه مسلمانی ذکر نکرده است ؛

۷- لومی ماسینیون این عدد را برای سه کشور اروپایی (فنلاند ، لهستان ، مجارستان) ذکر کرده است

۸ - لومی ماسینیون این عدد را فقط برای کامرون فرانسه ذکر کرده است .
 ۹ - لومی ماسینیون این عدد را فقط برای کانگو بلژیک نقل کرده است چون کانگو فرانسه ضمن
 آفریقای استوایی فرانسه حساب شده است

۱۰ - آمار مسلمین این جزایر ضمن ماداگاسکار حساب میشود و لومی ماسینیون آنها را مستقلا ذکر
 نکرده است

مقدار تفاوت	عدد مسلمین از لوئی ماسینیون	عدد مسلمین از رساله الاسلام	مجموع سکنه	نام محل
۸۴۵۲۹	۱۳۰۰۰۰۰	۲۱۴۵۲۹	۲۵۲۰۳۸۹	کامبیا (آفریقا) گینه برتقال و گینه -
۱۱۷۳۰۳۹۰	۱۰۵۰۰۰۰۰۰	۳۲۶۶۶۱۰	۹۵۷۰۱۹۴	اسپانیا و بریتانیا
۱۹۵۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰	۷۹۵۰۰۰۰	۱۰۳۵۰۰۰۰۰	لبنان
	۳۰۰۰۰۰۰			لیبریا
۷۲۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۷۲۰۰۰۰	۱۰۰۹۱۰۸۳۰	لیبی
				ماداگاسکار (جزایر)
۴۶۰۰۰۰۰	۳۷۰۰۰۰۰	۸۳۰۰۰۰۰	۴۰۳۴۹۰۰۰۰	کمرورمونیون)
		(۱۱)۱۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	مالادیف
۱۸۲۰۰۰۰	۲۰۵۰۰۰۰۰۰	۲۰۶۸۲۰۰۰۰	۵۰۲۲۷۰۰۰۰	اتحادمالایو
		۲۰۶۰۰	۳۰۶۰۰۰۰	مالطی
۲۰۰۰۰۰۰۰	۸۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۵۱۴۰۰۰۰	مراکش فرانسه
	۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰	۲۱۰۶۴۰۰۰۰۰	مصر
		۲۰۵۰۰	۱۵۷۰۱۷۵	مکاو
	۲۵۰۰۰۰۰			موزابیک
		۲۰۶۰۰	۷۰۰۰۰۰۰۰۰	نیپال
۳۰۴۰۰۰۰۰۰	۱۴۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۷۰۴۰۰۰۰۰۰۰	۲۴۰۰۰۰۰۰۰۰	نیجریا
		۳۳۰۰۰۰۰۰۰۰	۳۰۱۱۱۰۰۰۰۰۰	هایتی
(۳)۴۰۰۰۰۰۰	(۱۲)۴۰۰۰۰۰۰۰۰۰	۳۶۰۰۰۰۰۰۰۰۰	۳۵۷۰۰۰۰۰۰۰۰۰	هند
				هند برتقال و هندو -
۲۷۱۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰۰	۵۷۱۰۰۰۰	۲۸۰۵۲۵۰۰۰۰۰	چین
۱۱۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۱۴۰۰۰	۲۱۸۰۰۰۰	هنگ کنگه
۱۰۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰	۵۰۱۰۰۰۰۰۰۰	۵۰۳۰۰۰۰۰۰۰	یمن
	۲۰۰۰۰۰۰			یونان Yun-nan
۲۵۰۰۰۰۰	۱۰۷۵۰۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۵۰۷۲۲۰۰۰۹۸	یوگسلاوی
(۳)۸۰۰	۵۰۸۰۰	۵۰۰۰۰	۵۴۲۰۰۰۰	یونیون

۱۱ - صاحب المنجد هشتاد هزار نوشته است

۱۲ - احتمال می رود لوئی ماسینیون که مسلمین بعضی جزایر هند مانند مالادیف را مستقلاً ذکر نکرده

است ، در این رقم منظور داشته باشد